

ontstaan en de aard van de kennelijk acuut ontstaane (en verergerde) rugklachten. De enkele conclusie dat de ziekteclaim van appelland niet plausibel is omdat hij geen duidelijkheid over de oorzaak van zijn klachten heeft kunnen geven – wat daarvan ook zij –, is onvoldoende dragend voor de weigering van het ziekengeld. Ook in bezwaar, toen appelland nader te kennen had gegeven dat zijn rugklachten op 29 juni 2020 ‘ineens’ waren ontstaan door een vertilling (tijdens zijn verhuizing) bij het dragen van een wasmachine op 28 juni 2020, is de verzekeringssarts bezwaar en beroep (volgens zijn rapport van 24 september 2020) wegens inconsistenties niet tot een ander standpunt gekomen. Weliswaar heeft deze arts tijdens de hoorzitting in bezwaar van 24 september 2020 telefonisch contact gehad met de behandelend fysiotherapeut maar uit het daaromtrent opgemaakte verslag valt niet op te maken dat is doorgevraagd naar de mogelijke oorzaak en aard van de rugklachten dan wel het moment van ontstaan daarvan. Dat het Uwv stelt dat daarmee geen dan wel onvoldoende duidelijkheid is verkregen over de ziekmelding van appelland op 29 juni 2020, is in dit geval en onder deze omstandigheden het Uwv zelf aan te rekenen. Het ligt op de weg van de verzekeringssarts en de medewerker ZW om in een geval als hier aan de orde door te vragen dan wel (anderszins) nader onderzoek te doen naar het (moment van het) ontstaan, de aard en oorzaak van de klachten waarmee appelland zich heeft ziek gemeld.

4.6. Gelet op het voorgaande kan bestreden besluit wegens strijd met de artikelen 3:2 en 7:12, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) niet in stand blijven. Dit betekent dat aangevallen uitspraak dient te worden vernietigd. Doende wat de rechtbank zou behoren te doen, zal het beroep gegrond worden verklaard. Het Uwv wordt daarom opgedragen de gebreken in het bestreden besluit te herstellen met inachtneming van wat in deze uitspraak is overwogen.

5. Met het oog op een voortvarende afdoening van het geschil bestaat aanleiding om met toepassing van artikel 8:113, tweede lid, van de Awb te bepalen dat tegen de door het Uwv te nemen nieuwe beslissing op bezwaar slechts bij de Raad beroep kan worden ingesteld.

6. Aanleiding bestaat om het Uwv te veroordelen in de proceskosten van appelland. Deze kosten worden begroot op € 1.518 voor verleende rechtsbijstand in beroep (1 punt voor het indienen van

het beroepschrift en 1 punt voor het bijwonen van de zitting) en op € 1.518 voor verleende rechtsbijstand in hoger beroep (1 punt voor het indienen van het beroepschrift en 1 punt voor het bijwonen van de zitting), in totaal € 3.036.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep

- vernietigt de aangevallen uitspraak;
- verklaart het beroep gegrond en vernietigt het besluit van 29 september 2020;
- draagt het Uwv op een nieuwe beslissing op bezwaar te nemen met inachtneming van deze uitspraak en bepaalt dat beroep tegen dit besluit slechts bij de Raad kan worden ingesteld;
- veroordeelt het Uwv in de proceskosten van appelland tot een bedrag van € 3.036;
- bepaalt dat het Uwv aan appelland het in beroep en in hoger beroep betaalde griffierecht van in totaal € 182 vergoedt.

Arbeidsongeschiktheid

185

Onvermogen om voor behandeling open te stellen

Centrale Raad van Beroep
28 april 2022, nr. 20/2656 WAJONG,
ECLI:NL:CRVB:2022:966
(Weyers)
Noot E. van den Bogaard

Duurzaamheid. Behandeling.

[Wajong art. 1a:1]

Samenvatting: De verzekeringssarts bezwaar en beroep heeft ten onrechte geen rekening gehouden met het onvermogen van appelland om zich open te stellen voor behandeling. Uit het Compendium Participatiewet volgt dat met een uit de handicap voortkomend onvermogen tot het volgen van een behandeling bij de beoordeling van de duurzaamheid rekening dient te worden gehouden. Uit de gedingstukken blijkt genoegzaam

dat het onvermogen van appellant niet berust op een vrije keuze (onwil), maar verband houdt met de bij hemaanwezige aandoeningen. Nu het UWV zijn standpunt, dat het arbeidsvermogen bij appellant niet duurzaam ontbreekt, ook desgevraagd niet heeft kunnen onderbouwen, gaat de Raad er vanuit dat het ontbreken van arbeidsvermogen in het geval van appellant duurzaam is te achten.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 26 juni 2020, 19/3204 (aangevallen uitspraak)

Partijen:

[appellant] te [woonplaats] (appellant)

de Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)

Procesverloop

Namens appellant heeft mr. M.O. Wattilete, advocaat, hoger beroep ingesteld.

Het Uwv heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 30 september 2021. Voor appellant zijn mr. Wattilete en zijn moeder [A.] verschenen. Het Uwv heeft zich via videobellen laten vertegenwoordigen door M. Budel.

Het onderzoek is na de zitting heropend. De Raad heeft het Uwv verzocht om een nadere toelichting van een verzekeringsarts bezwaar en beroep.

Het Uwv heeft een rapport van een verzekeringsarts bezwaar en beroep ingediend, waarop door appellant onder toezending van nadere stukken is gereageerd.

Met toepassing van artikel 8:57, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is een nader onderzoek ter zitting achterwege gebleven, waarna de Raad het onderzoek met toepassing van artikel 8:57, derde lid, van de Awb heeft gesloten.

Overwegingen

1.1. Appellant, geboren op [geboortedag] 2000, heeft met een door het Uwv op 26 september 2018 ontvangen formulier een aanvraag beoordeling arbeidsvermogen ingediend. Bij zijn aanvraag heeft hij stukken gevoegd, waaronder informatie van Audiologisch Diagnostisch Centrum Kentalis, een dyslexieverklaring, informatie van een onderwijsconsulent en van Kinder- en Jeugdpsychiatrie Karakter. Het Uwv heeft een verzekeringsgeneeskundig onderzoek verricht. De verzekeringsarts heeft vastgesteld dat appellant lijdt

aan een pervasieve ontwikkelingsstoornis NAO (PDD NOS), het syndroom van Gilles de la Tourette en een taalontwikkelingsstoornis (TOS) met dyslexie. Bij besluit van 2 november 2018 heeft het Uwv de aanvraag van appellant om een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) afgewezen omdat appellant geen arbeidsvermogen heeft, maar deze situatie niet duurzaam is.

1.2. Bij besluit van 3 mei 2019 (bestreden besluit) heeft het Uwv het door appellant tegen het besluit van 2 november 2018 gemaakte bezwaar ongegrond verklaard. Aan het bestreden besluit liggen rapporten ten grondslag van een verzekeringsarts bezwaar en beroep en een arbeidsdeskundige bezwaar en beroep. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft vastgesteld dat appellant op dit moment niet over basale werknemersvaardigheden beschikt omdat appellant niet naar school komt, hij niet op het spreekuur komt en hij niet naar een hulpverlener gaat. Appellant is op dit moment ook onvoldoende in staat de werknemersvaardigheden te ontwikkelen. De verzekeringsarts bezwaar en beroep acht het echter niet uitgesloten dat appellant deze vaardigheden op termijn door middel van een behandeling via een gespecialiseerd centrum voor autisme zoals Parnassia kan ontwikkelen.

2. De rechtbank heeft het beroep van appellant tegen het bestreden besluit ongegrond verklaard. Naar het oordeel van de rechtbank heeft de verzekeringsarts bezwaar en beroep haar standpunt over de mogelijkheden van appellant inzichtelijk gemotiveerd. In de toelichting op het in het 'Compendium Participatiewet' opgenomen beoordelingskader is beschreven dat indien van de persoonlijke omstandigheden of de persoonlijkheid van een cliënt een blokkerende werking uitgaat hiermee bij de weging geen rekening gehouden wordt. Het standpunt van de verzekeringsarts bezwaar en beroep dat niet kan worden uitgegaan van het huidige gedrag van appellant is in overeenstemming met deze toelichting. Uit de door appellant ingebrachte informatie over zijn TOS, waaronder een bericht van 11 februari 2020 van zijn lerares uit het voortgezet speciaal onderwijs, kan naar het oordeel van de rechtbank niet worden afgeleid dat appellant niet leerbaar is. Het Uwv heeft aan de hand van de door de verzekeringsarts bezwaar en beroep genoemde voorbeelden van mogelijke begeleiding, en rekening houdend met de individuele omstandigheden van

appellant, voldoende onderbouwd dat er geen reden is om te veronderstellen dat verbetering van de ontwikkeling van arbeidsvermogen zo gering is dat dit op voorhand is uitgesloten. Het Uvw heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat het ontbreken van arbeidsvermogen niet duurzaam is.

3.1. Appellant heeft in hoger beroep aangevoerd dat het ontbreken van arbeidsvermogen duurzaam is te achten. Het Uvw en de rechtbank hebben miskend dat appellant al op hele jonge leeftijd te maken heeft gekregen met problemen die thans onverminderd voortduren en dat appellant ondanks alle begeleiding en behandelingen op een punt is beland waar de kans op verbetering vrijwel nihil is.

3.2. Het Uvw heeft verzocht de aangevallen uitspraak te bevestigen.

4. De Raad komt tot de volgende beoordeling.

4.1.1. Op grond van artikel 1a:1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wajong is jonggehandicapte de ingezetene die op de dag waarop hij achttien jaar wordt als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft. Op grond van het vierde lid wordt onder duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben de situatie verstaan waarin de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie zich niet kunnen ontwikkelen.

4.1.2. Niet in geschil is dat appellant op zijn achtentiende verjaardag ([geboortedag] 2018) geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie (arbeidsvermogen) had. Partijen zijn verdeeld over de vraag of het ontbreken van arbeidsvermogen op dat moment duurzaam was. Het geschil spitst zich daarbij toe op de vraag of het Uvw voldoende heeft gemotiveerd dat niet uitgesloten is dat appellant in de toekomst basale werknemersvaardigheden kan ontwikkelen.

4.1.3. Bij de vraag naar de duurzaamheid van het ontbreken van arbeidsvermogen gaat het om de toekomstige mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. De verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige moeten een inschatting maken over hoe de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie zich bij de betrokkene kunnen ontwikkelen. Dit brengt voor een zorgvuldige besluitvorming mee dat de inschatting van de verzekeringsarts en/of de arbeidsdeskundige van de ontwikkeling van de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie moet berusten op een concrete en deugdelijke afweging

van de feiten en omstandigheden die bij de betrokkene aan de orde zijn, voor zover die feiten en omstandigheden betrekking hebben op de situatie van de betrokkene op de datum in geding. In het geval de inschatting van de mogelijkheden tot ontwikkeling berust op een (ingezette) medische behandeling, is een onderbouwing vereist die ziet op het mogelijke resultaat daarvan voor de betrokkene (zie onder meer de uitspraak van de Raad van 5 april 2018; ECLI:NL:CRVB:2018:1018).

4.2. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft in haar rapport van 12 maart 2019 gesteld dat niet valt uit te sluiten dat verbetering van de basale werknemersvaardigheden van appellant bereikt kan worden door behandeling door een gespecialiseerd centrum voor autisme. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft daarbij verwezen naar de website van Parnassia en de daarop aangeboden behandelingen om te leren om te gaan met autisme. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft onderkend dat zij hiermee een niet persoonlijk op appellant gerichte therapie benoemt. Voor de Wajong is het volgens de verzekeringsarts bezwaar en beroep echter niet nodig dat het Uvw aangeeft met welke therapie een individu specifiek zal kunnen verbeteren. Ook hoeft het Uvw daarbij niet uit te gaan van het huidige gedrag van appellant, die elke behandeling afwijst, of van alle teleurstellende ervaringen met onderwijs, de wijkcoach en de hulpverleners tot dan toe. Het Uvw kan volstaan met de constatering dat bij de voor appellant gestelde diagnoses taalachterstand en PDD NOS bij een IQ van 98 verbetering van de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie valt te verwachten, aldus de verzekeringsarts bezwaar en beroep.

4.3. Met haar rapport van 16 november 2021 heeft de verzekeringsarts bezwaar en beroep op verzoek van de Raad nader toegelicht waarop zij de inschatting baseert dat voor appellant behandeling mogelijk is die zal kunnen bijdragen aan het ontwikkelen van basale werknemersvaardigheden. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft aangegeven dat zij niet toegespitst op de situatie van appellant kan zeggen welke hulpverlening het meest passend is omdat zij appellant niet in persoon op het spreekuur heeft kunnen zien. Het Leo Kanner Instituut is de aangewezen instantie die een goed oordeel kan geven over de huidige situatie van appellant en over diens ontwikkelingsmogelijkheden. Dat appellant geen vertrouwen in de hulpverlening heeft, hetgeen niet is aan te merken

als ziekte of gebrek maar wel hoort bij appellant, betekent volgens de verzekeringsarts bezwaar en beroep niet dat hulpverlening niet nodig of niet mogelijk is.

4.4. Naar het oordeel van de Raad heeft de verzekeringsarts bezwaar en beroep met haar rapporten van 12 maart 2019 en 16 november 2021 haar standpunt over de duurzaamheid van het ontbreken van het arbeidsvermogen bij appellant onvoldoende onderbouwd. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft in feite volstaan met de algemene conclusie dat bij de diagnoses taalachterstand en PDD NOS bij een IQ van 98 behandeling mogelijk is en verbetering van de basale werknemersvaardigheden daarom niet is uitgesloten. Daarmee is onvoldoende onderbouwd dat behandeling ook in de specifieke situatie van appellant een reële mogelijkheid is om diens mogelijkheden tot arbeidsparticipatie te verbeteren.

4.5. In dit verband is van belang dat de moeder van appellant naar voren heeft gebracht dat appellant door haarzelf noch door hulpverleners de afgelopen drie jaar in beweging is gekregen. Appellant heeft na teleurstellende ervaringen een muur om zich heen gebouwd waardoor het voor hem onmogelijk is geworden om zich nog open te stellen voor hulpverlening of behandeling. Door zijn autisme bevindt appellant zich op zijn eigen eiland en door zijn taalontwikkelingsstoornis kan appellant zich niet uiten of aangeven wat hij nodig heeft. Verwezen is naar een brief van de wijkcoach, die aangeeft dat appellant door teleurstellende ervaringen ondanks jarenlange hulpverlening compleet is vastgelopen, en dat bij appellant geen sprake is van onwil maar van onvermogen. Uit een brief van het wijkteam, waardoor appellant sinds 2015 wordt begeleid, blijkt dat elke poging tot hulpverlening bij appellant uitmondt in het nog verder in zichzelf keren. Er wordt geen vooruitgang in de ontwikkeling van appellant gezien en dat wordt ook niet meer verwacht. De gemeente heeft appellant op 29 november 2021 voor de gehele periode dat hij bijstand ontvangt vrijgesteld van arbeids- en re-integratieverplichtingen omdat appellant volledig en duurzaam arbeidsongeschikt wordt geacht.

4.6. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft met dit onvermogen van appellant om zich open te stellen voor behandeling ten onrechte geen rekening gehouden. In het Compendium Participatiewet, dat door het Uvw bij Wajong-beoordelin-

gen als werkinstructie wordt gehanteerd, is op dit punt vermeld:

‘Als van de persoonlijke omstandigheden of de persoonlijkheid van cliënt een blokkerende werking uitgaat bij de ontwikkeling van arbeidsvermogen, wordt hiermee bij de weging geen rekening gehouden, tenzij het ziekteproces of de handicap zelf daartoe aanleiding geven. De gedachte hierachter is dat cliënt er alles aan moet doen om arbeidsvermogen te ontwikkelen, ook als het gaat om het aanpassen van zijn persoonlijke gedragingen of omstandigheden.’

Hieruit volgt dat met een uit de handicap voortkomend onvermogen tot het volgen van een behandeling bij de beoordeling van de duurzaamheid rekening dient te worden gehouden. Uit de gedingstukken blijkt genoegzaam dat het onvermogen van appellant niet berust op een vrije keuze (onwil), maar verband houdt met de bij appellant aanwezige aandoeningen.

4.7. Nu het Uvw zijn standpunt, dat het arbeidsvermogen bij appellant niet duurzaam ontbreekt, ook desgevraagd niet heeft kunnen onderbouwen, gaat de Raad er vanuit dat het ontbreken van arbeidsvermogen in het geval van appellant duurzaam is te achten. Daarmee voldoet appellant aan de voorwaarden voor een Wajong-uitkering op grond van artikel 1a:1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wajong.

4.8. Uit 4.2 tot en met 4.7 volgt dat het hoger beroep van appellant slaagt. De aangevallen uitspraak moet worden vernietigd evenals het bestreden besluit. De Raad ziet aanleiding met toepassing van artikel 8:72, derde lid, aanhef en onder b, van de Awb het besluit van 2 november 2018 te herroepen en te bepalen dat appellant met ingang van [geboortedag] 2018 (achttienjarige leeftijd) recht heeft op een Wajong-uitkering.

5. Er is aanleiding om het Uvw te veroordelen in de kosten van appellant in bezwaar, beroep en hoger beroep. Deze worden begroot op € 1.082 voor gemaakte kosten in bezwaar (2 punten, voor het indienen van het bezwaarschrift en bijwonen van de hoorzitting), € 1.518 voor verleende rechtsbijstand in beroep (1 punt voor het beroepsschrift en 1 punt voor het verschijnen ter zitting) en € 1.518 voor verleende rechtsbijstand in hoger beroep (1 punt voor het hoger beroepsschrift en 1 punt voor het verschijnen ter zitting), in totaal € 4.118.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep

- vernietigt de aangevallen uitspraak;
- verklaart het beroep gegrond en vernietigt het besluit van 3 mei 2019;
- herroept het besluit van 2 november 2018, bepaalt dat appelland met ingang van [geboortedag] 2018 recht heeft op een Wajong-uitkering en bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit van 3 mei 2019;
- veroordeelt het Uvw in de kosten van appelland tot een bedrag van in totaal € 4.118;
- bepaalt dat het Uvw aan appelland het in beroep en hoger beroep betaalde griffierecht van in totaal € 178 vergoedt.

NOOT

Onvermogen tot behandeling: de frustratie van de betrokkenen en het dilemma van de verzekeringsarts

1. In zijn uitspraak van 20 september 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:4594, «USZ» 2018/317, m.nt. E. van den Bogaard, wees de rechtbank Oost-Brabant erop "dat bij de beoordeling van de duurzaamheid ook van belang is *waarom* een bepaalde behandeling niet is ondergaan. Indien dit namelijk het gevolg is van een ziekte of handicap, kan de betreffende behandeling niet aan het aannemen van duurzaamheid in de weg staan." (r.o. 11, cursivering EvdB). In punt 6 van mijn noot onder die uitspraak ben ik ingegaan op de veelheid van redenen die ertoe kunnen bijdragen dat een betrokkene een in theorie beschikbare behandeling (nog) niet heeft ondergaan of (nog) niet wil ondergaan.

De hier opgenomen uitspraak is een voorbeeld van een dergelijke situatie, maar laat ook zien voor welk dilemma een verzekeringsarts in zo'n situatie kan komen te staan.

Onbereikbaar op zijn eiland

2. Wat is de casus? Appelland is een 18-jarige jongen die lijdt aan een autismespectrumstoornis, het syndroom van Gilles de la Tourette en een taalontwikkelingsstoornis met dyslexie. Na verschillende teleurstellende ervaringen is hij, ondanks jarenlange hulpverlening, compleet vastgelopen. Hij heeft een muur om zich heen gebouwd, waardoor hij niet in staat is om zich

nog open te stellen voor hulpverlening of behandeling. Door zijn autisme zit hij op zijn eigen eiland en door zijn taalontwikkelingsstoornis kan hij zich niet uiten en ook niet aangeven wat hij nodig heeft. Elke poging tot hulpverlening mondt uit in een nog verder in zichzelf keren.

3. Zijn aanvraag van een Wajong-uitkering is afgewezen, omdat hij weliswaar geen arbeidsvermogen heeft, maar dit niet duurzaam wordt geacht.

Het Uvw mag volstaan met

4. In bezwaar stelt de verzekeringsarts bezwaar en beroep vast dat appelland op dit moment niet over basale werknemersvaardigheden beschikt, aangezien hij niet naar school komt, niet op het spreekuur komt en ook niet naar een hulpverlener gaat. Ook acht de verzekeringsarts bezwaar en beroep hem op dit moment onvoldoende in staat om werknemersvaardigheden te ontwikkelen.

Zij stelt echter ook (zie r.o. 4.2) dat "niet valt uit te sluiten dat verbetering van de basale werknemersvaardigheden van appelland bereikt kan worden door behandeling door een gespecialiseerd centrum voor autisme. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft daarbij verwezen naar de website van Parnassia en de daarop aangeboden behandelingen om te leren om te gaan met autisme. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft onderkend dat zij hiermee een niet persoonlijk op appelland gerichte therapie benoemt. *Voor de Wajong* is het volgens de verzekeringsarts bezwaar en beroep echter *niet nodig* dat het Uvw aangeeft *met welke therapie* een *individueel specifiek* zal kunnen verbeteren. Ook hoeft het Uvw daarbij *niet uit te gaan* van het huidige *gedrag van appelland*, die elke behandeling afwijst, of van alle teleurstellende ervaringen met onderwijs, de wijkcoach en de hulpverleners tot dan toe. Het Uvw kan *volstaan* met de constatering dat *bij de voor appelland gestelde diagnoses* taalachterstand en PDD NOS bij een IQ van 98 *verbetering* van de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie valt te verwachten, aldus de verzekeringsarts bezwaar en beroep." (cursivering EvdB).

Rechtbank: geen rekening met blokkerende omstandigheden

5. In beroep wijst de rechtbank op het in het Compendium Participatiewet opgenomen beoordelingskader, waarin is beschreven dat als van

de persoonlijke omstandigheden of de persoonlijkheid van een cliënt een blokkerende werking uitgaat, hiermee bij de weging geen rekening wordt gehouden. De rechtbank acht het standpunt van de verzekeringsarts bezwaar en beroep dat niet kan worden uitgegaan van het huidige gedrag van appelland in overeenstemming met deze toelichting.

De frustratie van de betrokkenen

6. In hoger beroep klaagt appelland erover dat het UWV en de rechtbank hebben miskend dat hij al op hele jonge leeftijd te maken heeft gekregen met problemen die thans onverminderd voortduren en dat hij ondanks alle begeleiding en behandelingen op een punt is beland waar de kans op verbetering vrijwel nihil is.

De frustratie van alle bij appelland betrokken hulpverleners is voelbaar: alle in de loop der jaren opgedane inzichten in het werkelijke functioneren van appelland worden ter zijde geschoven voor de simpele stelling dat bij de aan de orde zijnde diagnoses in het algemeen genomen nog wel verbetering valt te verwachten.

CRvB: een reële mogelijkheid in de specifieke situatie

7. Na de behandeling ter zitting heropent de CRvB het onderzoek en vraagt om een nadere toelichting van de verzekeringsarts bezwaar en beroep. Deze antwoordt (r.o. 4.3) dat zij "niet toegespitst op de situatie van appelland kan zeggen welke hulpverlening het meest passend is omdat zij appelland niet in persoon op het spreekuur heeft kunnen zien. Het Leo Kanner Instituut is de aangewezen instantie die een goed oordeel kan geven over de huidige situatie van appelland en over diens ontwikkelingsmogelijkheden. Dat appelland geen vertrouwen in de hulpverlening heeft, hetgeen niet is aan te merken als ziekte of gebrek maar wel hoort bij appelland, betekent volgens de verzekeringsarts bezwaar en beroep niet dat hulpverlening niet nodig of niet mogelijk is." (cursivering EvdB).

8. In r.o. 4.1.3 van zijn uitspraak verwijst de CRvB naar zijn vaste rechtspraak dat "de inschatting van de verzekeringsarts en/of de arbeidsdeskundige van de ontwikkeling van de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie moet berusten op een concrete en deugdelijke afweging van de feiten en omstandigheden die bij de betrokkene aan de orde zijn, voor zover die feiten en omstandighe-

den betrekking hebben op de situatie van de betrokkene op de datum in geding. In het geval de inschatting van de mogelijkheden tot ontwikkeling berust op een (ingezette) medische behandeling, is een onderbouwing vereist die ziet op het *mogelijke resultaat* daarvan voor de betrokkene." (cursivering EvdB).

In lijn met deze rechtspraak concludeert de CRvB in r.o. 4.4 dat "(d)e verzekeringsarts bezwaar en beroep (...) in feite (heeft) volstaan met de *algemene* conclusie dat bij de diagnoses taalachterstand en PDD NOS bij een IQ van 98 behandeling mogelijk is en verbetering van de basale werknemersvaardigheden daarom niet is uitgesloten. Daarmee is *onvoldoende* onderbouwd dat behandeling ook in de *specifieke* situatie van appelland een *reële* mogelijkheid is om diens mogelijkheden tot arbeidsparticipatie te verbeteren." (cursivering EvdB).

9. Gezien het feit dat de verzekeringsarts bezwaar en beroep expliciet en bij herhaling heeft erkend dat haar inschatting niet is toegespitst op de individuele situatie van appelland, kan dit oordeel eigenlijk niet verrassen. Maar toch valt er meer over te zeggen.

10. Immers, uit het feit dat de CRvB de zaak finaal beslecht en bepaalt dat appelland recht heeft op een Wajong-uitkering, volgt dat hij van oordeel is dat ook zonder dat appelland op een spreekuur is gezien, voldoende informatie beschikbaar is om zowel het ontbreken van arbeidsvermogen als de duurzaamheid te kunnen beoordelen. Dat betekent dat een spreekuuronderzoek geen absoluut vereiste is. En ergens is dat ook wel logisch: soms is een zaak zo evident dat het onwaarschijnlijk is dat een spreekuuronderzoek nog tot nieuwe inzichten zal leiden.

Het dilemma van de verzekeringsarts: een niet-beoordeelbare cliënt

11. Naar aanleiding van de vragen van de CRvB heeft de verzekeringsarts bezwaar en beroep uitgelegd dat zij niet in staat is om toegespitst op de situatie van appelland aan te geven welke hulpverlening het meest passend is, omdat zij appelland niet in persoon op het spreekuur heeft kunnen zien. In de weergave van haar standpunt in r.o. 1.2 ("appelland (beschikt) op dit moment niet over basale werknemersvaardigheden (...) omdat appelland niet naar school komt, hij niet op het spreekuur komt en hij niet naar een hulpverlener gaat") valt daarover een zekere frustra-

tie te proeven: hij doet niets, laat zich niet onderzoeken, maar wil wel een uitkering. Ik kan mij die frustratie ook wel indenken: zij moet een oordeel vellen over iemand die niet aan die beoordeling wil meewerken. Maar haar oplossing vind ik wel te kort door de bocht.

12. De verzekeringsarts bezwaar en beroep zoekt de oplossing voor haar dilemma in het Compendium Participatiewet. Als bijlage 1 is bij het Compendium opgenomen het beoordelingskader 'Duurzaamheid van het ontbreken van arbeidsvermogen'. Daarin is op p. 67 de door de CRvB in r.o. 4.6 aangehaalde passage te lezen: "Als van de persoonlijke omstandigheden of de persoonlijkheid van cliënt een *blokkerende werking* uitgaat bij de ontwikkeling van arbeidsvermogen, wordt hiermee bij de weging geen rekening gehouden, *tenzij het ziekteproces of de handicap zelf* daartoe aanleiding geven. De gedachte hierachter is dat cliënt *er alles aan moet doen* om arbeidsvermogen te ontwikkelen, ook als het gaat om het aanpassen van zijn persoonlijke gedragingen of omstandigheden." (cursivering EvdB).

Maar de verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft zich misschien nog meer laten leiden door de op p. 68 te vinden, en niet door de CRvB aangehaalde, passage: "Door verzekeringsarts en arbeidsdeskundige hoeft dus *niet* beaigumendeerd te worden dat cliënt *wél* arbeidsvermogen kan ontwikkelen om van toekenning van de Wajong 2015 af te kunnen zien." (cursivering EvdB).

Immers, uit r.o. 4.2 blijkt dat de verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft betoogd dat "(v)oor de Wajong (...) *niet nodig* (is) dat het Uwv aangeeft met welke therapie een individu specifiek zal kunnen verbeteren. Ook hoeft het Uwv daarbij niet uit te gaan van het huidige gedrag van appellant, die elke behandeling afwijst, of van alle teleurstellende ervaringen met onderwijs, de wijkcoach en de hulpverleners tot dan toe. Het Uwv kan *volstaan* met de constatering dat bij de voor appellant gestelde diagnoses taalachterstand en PDD NOS bij een IQ van 98 (in het algemeen, EvdB) verbetering van de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie valt te verwachten (...)." (cursivering EvdB).

Op wie rust de bewijsvoeringslast?

13. De verzekeringsarts bezwaar en beroep vestigt daarmee de aandacht op het probleem van

de *bewijsvoeringslast* van de duurzaamheid: moet het UWV bewijzen dat het ontbreken van arbeidsvermogen *niet* duurzaam is of moet de betrokkene bewijzen dat dit ontbreken *wel* duurzaam is?

Dat bewijsvoeringsprobleem heb ik besproken in (o.a.) mijn noot onder de uitspraak van 16 januari 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:287, «USZ» 2019/141, waarin de CRvB oordeelde dat de verzekeringsarts bezwaar en beroep "onvoldoende (had) onderbouwd dat op 1 december 2015 in medisch opzicht geen sprake was van duurzaamheid": die bewijsvoeringslast ligt *bij het UWV*.

14. In mijn optiek betekent het onderbouwen dat er géén sprake is van duurzaamheid, dat het UWV dient te onderbouwen dat er *wél* arbeidsvermogen kan ontstaan. Dat is precies het omgekeerde van wat het UWV op p. 68 van het Compendium stelt.

De oplossing voor het dilemma

15. Dat bij die bewijsvoering de persoonlijke indruk die de verzekeringsarts (tijdens zijn spreekuur) van de betrokkene krijgt relevant is, zal niemand betwisten. Maar dat het ontbreken daarvan die bewijsvoering onmogelijk maakt, is onjuist. Immers, uit de uitspraak blijkt dat er *volledige informatie van behandelaars en begeleiders* aanwezig is om *wel* te kunnen vaststellen dat appellant geen basale werknemersvaardigheden heeft. Het lijkt mij dat als die informatie toereikend is om de aanwezigheid van basale werknemersvaardigheden te kunnen beoordelen, op basis van diezelfde informatie *ook* een inschatting moet kunnen worden gemaakt van de nog mogelijk te achten ontwikkeling van die vaardigheden.

16. Ter compensatie van het ontbreken van een persoonlijk contact met de betrokkene kan bovendien *overleg worden gezocht* met de mensen in diens directe omgeving: de ouders en professionele hulpverleners c.q. begeleiders. Zoals de rechtbank Zeeland-West-Brabant het verwoordde in zijn uitspraak van 15 juni 2017, ECLI:NL:RBZWB:2017:3701, zijn dergelijke professionele hulpverleners "deskundigen op het gebied van begeleiding en opleiding van minderbegeefde kinderen/jongeren, die dagelijks te maken hebben met eiseres. Deze informatie weegt derhalve zwaar voor de rechtbank." (zie ook mijn noot onder CRvB 16 januari 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:301, «USZ» 2019/140).

17. Uit r.o. 4.5 blijkt dat de CRvB precies die informatie doorslaggevend heeft geacht:

- de verklaring van de moeder dat appellant "door haarzelf noch door hulpverleners de afgelopen drie jaar in beweging is gekomen. Appellant heeft na teleurstellende ervaringen een muur om zich heen gebouwd waardoor het voor hem onmogelijk is geworden om zich nog open te stellen voor hulpverlening of behandeling. Door zijn autisme bevindt appellant zich op zijn eigen eiland en door zijn taalontwikkelingsstoornis kan appellant zich niet uiten of aangeven wat hij nodig heeft."

- de brief van de wijkcoach waarin wordt aangegeven dat appellant "door teleurstellende ervaringen ondanks jarenlange hulpverlening compleet is vastgelopen, en dat bij appellant geen sprake is van onwil maar van onvermogen."
- de brief van het wijkteam waaruit blijkt dat "elke poging tot hulpverlening bij appellant uitmondt in het nog verder in zichzelf keren. Er wordt geen vooruitgang in de ontwikkeling van appellant gezien en dat wordt ook niet meer verwacht."

Toegevoegde waarde spreekuur?

18. In het licht van deze informatie en gegeven het feit dat de CRvB deze informatie toereikend acht om zelf tot toekenning van een Wajong-uitkering over te gaan, is het de vraag of een spreekuuronderzoek eigenlijk wel iets had kunnen toevoegen. Maar dat is een vraag voor andere noot...

E. van den Bogaard

Ed van den Bogaard is advocaat bij Westhoff Advocaten te Amsterdam, voorzitter van de Adviescommissie bestuursrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten en bestuurslid van de Specialisatievereniging Sociaal Zekerheidsrechtadvocaten SSZ

186

Begeleidingsbehoefte gaat verder dan neergelegd in FML

Centrale Raad van Beroep
15 juni 2022, nr. 17/3171 WIA-T,
ECLI:NL:CRVB:2022:1339
(Dijt)

Begeleiding.

[Wet WIA art. 5 en 6]

Samenvatting: De Raad acht sprake van een gebrek en dat betreft de wijze waarop de begeleidingsbehoefte is opgenomen in de FML. Van belang is hier dat zoals de Raad in zijn uitspraak van 19 februari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:913, «USZ» 2016/138, m.nt. M. Koolhoven, heeft geoordeeld, het bij beoordelingspunt 1.9.3. van de FML gaat om de beschikbaarheid van een vangnet, zonder dat daar nadere eisen aan hoeven te worden gesteld. De door de verzekeringsarts bezwaar en beroep beschreven noodzaak van begeleiding op het werk blijft niet binnen het (in de uitspraak) beschreven leidinggevende en collegiale kader. De begeleidingsbehoefte die de verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft beschreven impliceert een verdergaande begeleiding dan "gewoon" leiding geven en "gewoon" helpen door collega's en gaat daarom verder dan wat volgens de Basisinformatie CBBS past bij "dot 3" van item 1.9.3. van de FML.

Tussenuitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 10 maart 2017, 16/3036 (aangevallen uitspraak)

Partijen:

[appellant] te [woonplaats] (appellant)
de Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)

Procesverloop

Namens appellant heeft mr. Y. van der Linden, advocaat, hoger beroep ingesteld.

Het Uwv heeft een verweerschrift, met een rapport van een verzekeringsarts bezwaar en beroep van 25 juli 2017 en een rapport van een arbeids-